herpy

AGAMY

Thai Butterfly Lizard

Leiolepis triploida

Leiolepis triploida to naziemna, dzienna agama z Półwyspu Malajskiego, u której wszystkie osobniki są samicami. Gatunek ma trzy zestawy chromosomów i rozmnaża się przez dzieworództwo: jaja rozwijają się bez udziału samca, a młode są genetycznymi kopiami matki. Jest duża i ma bardzo długi ogon, kopie nory i wymaga suchego terrarium z głębokim podłożem, mocnego grzania i UVB.

Rodzina: Agamidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**30-45 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**8-10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Sawanna**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 50 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**26-35 °C**
Miejsce wygrzewania	**35-37 °C**
Temperatura w nocy	**20-25 °C**
Wilgotność	**30-50%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady i rośliny**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-3 jaj**
Inkubacja	**55-100 dni** przy 27-33 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Brak danych (DD)**

O gatunku

Leiolepis triploida to duża, smukła agama z bardzo długim ogonem. Długość ciała od pyska do kloaki wynosi 10-15 cm, a ogon jest ponad dwa razy dłuższy od ciała, do 30 cm. Długość całkowita wynosi więc około 30-45 cm.

Na grzbiecie biegną trzy jasne, nieprzerwane pasy podłużne, z których środkowy jest zawsze najbledszy. Między pasami gęsto rozmieszczone są blade, oczkowate plamy, a ich ciemne obwódki tworzą siateczkę wielobocznych oczek. Szyja i boki nie mają kontrastowo ubarwionych poprzecznych pręg, jakie ma *Leiolepis belliana*; zamiast nich występują jedynie niewyraźne poprzeczne prążki lub kropki w kolorze od siarkowożółtego do pomarańczowożółtego. Łuski brzuszne są mniejsze niż u *L. belliana*.

Wszystkie osobniki są samicami. Gatunek jest triploidalny, ma trzy zestawy chromosomów (3n = 54) zamiast dwóch i rozmnaża się przez dzieworództwo, bez udziału samca. Powstał w wyniku krzyżowania się innych gatunków z rodzaju, a jego pochodzenie jest złożone. Mitochondrialne DNA, dziedziczone wyłącznie po matce, wskazuje na diploidalny gatunek złożony z samic *Leiolepis boehmei* jako gatunek matczyny, który sam wywodzi się w linii matczynej od *Leiolepis guttata*. Analizy wielu

genów pokazują, że wszystkie cztery gatunki rodzaju złożone wyłącznie z samic powstały w wyniku powtarzających się krzyżówek między *L. guttata* a *Leiolepis reevesii*. Przy opisaniu w 1971 roku gatunek uznano za formę pochodną *L. belliana*. Epitet gatunkowy odnosi się do trzech zestawów chromosomów.

Płodność jest ograniczona: płodnych jest tylko około 30 % dorosłych samic. Zwierzę jest płochliwe i przy niepokojeniu ucieka do nory.

Występowanie i środowisko

Leiolepis triploida występuje na Półwyspie Malajskim: w południowej Tajlandii, m.in. w prowincji Songkhla, oraz w północnej części Malezji Zachodniej, m.in. w stanach Kedah, Perlis i Perak, z pojedynczymi stwierdzeniami dalej na południe. Miejsce typowe leży w rejonie przygranicznym między Tajlandią a Malezją.

> **Naturalny zasięg:** Tajlandia i Malezja.

ŚRODOWISKO

Siedlisko jest prawie nieopisane. *Leiolepis triploida* jest dzienna i naziemna i kopie nory podobnie jak pozostałe gatunki rodzaju, które są silnie wyspecjalizowane do życia zarówno na powierzchni, jak i pod ziemią. Blisko spokrewniony gatunek złożony z samic, *Leiolepis boehmei*, żyje na tym samym obszarze w południowej Tajlandii. W Tajlandii gatunki z tego rodzaju zamieszkują otwarte, piaszczyste tereny na płaskim podłożu, więc podobne siedlisko jest prawdopodobne. Klimat Półwyspu Malajskiego jest tropikalny i ciepły przez cały rok.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Leiolepis triploida* jest niewielka. Zalecenia opierają się więc na *Leiolepis belliana*, najlepiej poznanym gatunku z rodzaju. Gatunek jest duży i ma bardzo długi ogon, dlatego terrarium musi być przestronne.

Jedno zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 120 × 60 × 50 cm (długość × szerokość × wysokość). Najważniejsza jest powierzchnia dna, ale wysokość musi pomieścić głębokie podłoże.

Podłoże powinno mieć co najmniej 20 cm głębokości i składać się z mieszanki piasku i nienawożonej ziemi ogrodowej, aby nory się nie zapadały. Najniższa warstwa jest lekko wilgotna, reszta sucha. Ułóż płaskie kamienie, korę korkową i korzenie, aby zwierzę miało miejsca do wygrzewania i kryjówki, i umocuj je tak, by nie dało się ich podkopać ani przewrócić. Wentylacja musi być dobra, a pokrywa zamykana, bo zwierzęta są szybkie i płochliwe.

TEMPERATURA

Miejsce do wygrzewania powinno mieć temperaturę powierzchni 35-37 °C. Powietrze w ciepłej części ma 30-35 °C, a w chłodnej 26-29 °C. W nocy temperatura spada do 20-25 °C.

Zwierzę musi zawsze mieć możliwość ucieczki przed ciepłem, w głąb podłoża lub do kryjówki. Stosuj spoty halogenowe lub promienniki ceramiczne z osłoną z siatki i termostatem. Mierz temperaturę termometrami cyfrowymi i termometrem na podczerwień i regularnie kontroluj miejsce do wygrzewania. Zwierzę, które stale chowa się przed ciepłem, ma za gorąco, a takie, które się nie wygrzewa, ma za zimno.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 30-50 %, a terrarium musi być suche. Najniższą warstwę podłoża utrzymuje się lekko wilgotną, żeby nory się nie zapadały, ale powierzchnia nie może być mokra, bo powoduje to pleśń. Zwierzę musi mieć miskę ze świeżą wodą, uzupełnianą codziennie. Nie udokumentowano, czy gatunek potrzebuje wyższej wilgotności.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest dzienny i wygrzewa się na otwartym terenie, więc potrzebuje mocnego światła i UVB. Zastosuj świetlówkę lub LED 6.500 K nad całym terrarium oraz świetlówkę UVB T5 HO 10-12 % nad miejscem do wygrzewania. Strefa Fergusona nie została ustalona dla tego rodzaju; strefa 3 pasuje do jaszczurki wygrzewającej się na otwartym terenie. Sprawdzaj odległość

miernikiem UV i wymieniaj świetlówki zgodnie z zaleceniami producenta. Światło powinno być włączone 10-12 godzin dziennie.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Dieta *Leiolepis triploida* nie została zbadana. Gatunki z tego rodzaju jedzą zarówno rośliny, jak i owady, a u kilku z nich rośliny stanowią większość pokarmu. Codziennie podawaj ciemnozielone liście, takie jak mniszek, liście kapusty i liście gorczycy, a także kwiaty, oraz świerszcze, karaczany i szarańczę. Owoce podawaj tylko w niewielkich ilościach.

Młode i dorosłe karmi się codziennie. Przy każdym karmieniu oprósz pokarm wapniem, a raz w tygodniu multiwitaminą z D3. Urozmaicaj pokarm.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Zwierzę jest płochliwe i szybkie i ucieka do nory, gdy coś się poruszy. Źle znosi branie do ręki.

Ponieważ wszystkie osobniki są samicami, nie ma ryzyka walk między samcami. Nie udokumentowano, czy kilka zwierząt można trzymać razem w dużym terrarium, a pojedyncze zwierzę to bezpieczny wybór. Zapewnij dużo miejsc do wygrzewania i kryjówek, a nowe zwierzęta poddawaj kwarantannie.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce nie występują. Wiek i wielkość w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane. Samica powinna być w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji, zanim złoży jaja, ponieważ składanie jaj wyczerpuje jej zapasy wapnia i sił.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja nie występuje. *Leiolepis triploida* rozmnaża się przez dzieworództwo: samica składa jaja bez kontaktu z samcem, a młode są z nią genetycznie identyczne. Nie trzymaj jej z samcami innych gatunków *Leiolepis*. Gatunki z rodzaju złożone z samic mogą kopulować z samcami gatunków pokrewnych, a potomstwo może wtedy otrzymać kolejny zestaw chromosomów i być bezpłodne.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Zniesienie jest małe, 1-3 jaja; liczba ta opiera się na niewielu zwierzętach oraz na również triploidalnym *Leiolepis guentherpetersi*. Wiele samic jest bezpłodnych, więc to normalne, że samica nie składa jaj. Daj samicy możliwość wykopania nory w głębokim, lekko wilgotnym podłożu w ciepłej części terrarium. Samica bez odpowiedniego miejsca może zatrzymać jaja, co zagraża jej życiu.

INKUBACJA

Inkubacja nie została opisana dla tego gatunku. U *Leiolepis reevesii* wyklucie następuje po około 70 dniach w 30 °C, po 55 dniach w 33 °C i dopiero po około 100 dniach w 27 °C, a temperatura nie determinuje płci. 30 °C to zatem dobry punkt wyjścia. Ostrożnie wykop jaja, nie obracając ich, i umieść je w zwilżonym wermikulicie w zamkniętym pojemniku w inkubatorze z termostatem.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są wyłącznie samicami i przenosi się je do osobnego terrarium z głębokim podłożem i wieloma kryjówkami. Karm je codziennie drobno posiekaną zieleniną i małymi owadami, oprószaj wapniem i zapewnij UVB. Młode szybko rosną, a zbyt mało wapnia i UVB prowadzi do chorób kości.

Zdrowie i częste błędy

U również triploidalnego *Leiolepis guentherpetersi* w terrarium ginie więcej zwierząt niż u gatunków rozmnażających się płciowo w takich samych warunkach i to samo może dotyczyć *L. triploida*. Gatunek wymaga więc szczególnej staranności. Zwracaj uwagę zwłaszcza na:

- Choroby kości (metaboliczna choroba kości) przy zbyt małej ilości UVB i wapnia.
- Problemy ze złożeniem jaj. Choć wiele samic jest bezpłodnych, płodna samica może wytworzyć jaja; zawsze zapewniaj głębokie, wilgotne podłoże do kopania.
- Pasożyty u zwierząt z importu. Zleć badanie próbki kału w czasie kwarantanny.
- Niedrożność jelit, jeśli zwierzę połyka duże ilości luźnego piasku.
- Pleśń i problemy skórne przy zbyt mokrym podłożu.

Skontaktuj się z weterynarzem w przypadku apatii, utraty masy ciała, braku apetytu lub problemów z linieniem.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.